

การสนับสนุนที่ประชุมวุฒิสภาในการออกเสียงลงคะแนนลับ

การออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมวุฒิสภา แบ่งได้ ๒ กรณี

๑. การออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผย
๒. การออกเสียงลงคะแนนลับ

หลักการสำคัญในการออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมวุฒิสภา

๑. ก่อนการลงมติในเรื่องใดๆ การอภิปรายในเรื่องนั้นๆต้องสิ้นสุดลงก่อน
๒. ต้องครบองค์ประชุม
๓. สมาชิก ๑ คน ออกเสียงได้ ๑ เสียง
๔. การออกเสียงลงคะแนนเป็นเอกสิทธิ์ของสมาชิก

การออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผย

วิธีการออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผย

๑. ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานวุฒิสภากำหนด
๒. ยกมือขึ้นพร้อมสวดพร้อมแสดงบัตรลงคะแนน ผู้เห็นด้วย แสดงบัตรสีน้ำเงิน ผู้ไม่เห็นด้วย แสดงบัตรสีแดง ผู้ไม่ออกเสียง แสดงบัตรสีขาว
๓. เรียกชื่อตามลำดับอักษร ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายคนตามวิธีที่ประธานของที่ประชุมกำหนด
๔. วิธีการอื่นใดซึ่งที่ประชุมเห็นสมควรเฉพาะกรณี

การออกเสียงลงคะแนนลับ

จะออกเสียงลงคะแนนลับเมื่อมีกรณีใดๆ ๓ กรณี ดังต่อไปนี้

๑. สมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่า ๒๐ คน ขอให้ลงคะแนนลับ
๒. การออกเสียงลงคะแนนเลือก หรือให้ความเห็นชอบบุคคลให้ดำรงตำแหน่งใดๆตามรัฐธรรมนูญ และตามกฎหมายอื่น
๓. การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

วิธีการออกเสียงลงคะแนนลับ

๑. ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานวุฒิสภากำหนด
๒. ทำเครื่องหมายลงบนแผ่นกระดาษใส่ซองที่เจ้าหน้าที่จัดให้ ผู้เห็นด้วยทำเครื่องหมาย ✓ ผู้ไม่เห็นด้วย ทำเครื่องหมาย × ผู้งดออกเสียงทำเครื่องหมาย ๐
๓. วิธีการอื่นใดซึ่งที่ประชุมเห็นสมควรเฉพาะกรณี

การเตรียมการในการออกเสียงลงคะแนน

๑. การออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผย

สิ่งที่จะต้องจัดเตรียม

- บุคลากร - การกำหนดเจ้าหน้าที่ประจำล๊อคที่นั่งของสมาชิกวุฒิสภาในห้องประชุม และเจ้าหน้าที่ตรวจนับคะแนน
- เอกสาร - บัตรออกเสียงลงคะแนน และใบรายงานผลการออกเสียงลงคะแนน
- สถานที่ประชุม - ห้องประชุม และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงลงคะแนน

๒. การออกเสียงลงคะแนนลับ

สิ่งที่จะต้องจัดเตรียม

- บุคลากร - การกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเอกสารลับและบัตรออกเสียงลงคะแนนลับ การซักซ้อมทำความเข้าใจแผนการประชุมวุฒิสภาแต่ละครั้ง และการกำหนดสมาชิกที่จะเป็นกรรมการตรวจนับคะแนนตามข้อบังคับฯ
- เอกสาร - บัตรออกเสียงลงคะแนนลับ และใบรายงานผลการออกเสียงลงคะแนนลับ
- สถานที่ประชุม - ห้องประชุม และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงลงคะแนนลับ

ลักษณะของบัตรออกเสียงลงคะแนน

๑. บัตรออกเสียงลงคะแนนแบบเปิดเผย

- บัตรออกเสียงลงคะแนน ๑ ชุด ประกอบด้วยบัตร ๓ สี คือ เห็นชอบด้วยใช้บัตรสีน้ำเงิน ไม่เห็นชอบด้วยใช้บัตรสีแดง และไม่ออกเสียงใช้บัตรสีขาว

- สมาชิกจะต้องลงลายมือชื่อและหมายเลขสมาชิกกำกับลงบนบัตรออกเสียงลงคะแนนที่แสดงด้วย

๒. บัตรออกเสียงลงคะแนนลับ

- ต้องมีชื่อบัตรออกเสียงลงคะแนนลับว่าเป็นการออกเสียงลงคะแนนลับเพื่อการใด
- ต้องมีคำชี้แจงการออกเสียงลงคะแนนลับที่ชัดเจน และถูกต้อง
- ต้องมีรายชื่อสมาชิกผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งใดๆครบจำนวนทุกคน หรือต้องระบุมติที่สมาชิกอาจเลือกออกเสียงลงคะแนนได้ทางใดทางหนึ่ง
- ในการออกเสียงลงคะแนนลับสมาชิกไม่ต้องลงลายมือชื่อและหมายเลขสมาชิกกำกับลงในบัตรออกเสียงลงคะแนนลับ
- ก่อนรับบัตรออกเสียงลงคะแนนลับ สมาชิกผู้รับบัตรออกเสียงลงคะแนนต้องลงลายมือชื่อและหมายเลขสมาชิกในใบรับบัตรออกเสียงลงคะแนนลับที่เจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ด้วย

ใบรับบัตรออกเสียงลงคะแนนลับ

เพื่อเป็นการควบคุมและตรวจสอบจำนวนบัตรออกเสียงลงคะแนนลับที่สมาชิกรับไป และเพื่อใช้เป็นหลักฐานสำคัญในการตรวจสอบข้อเท็จจริง

ใบรายงานผลการออกเสียงลงคะแนนลับ

- จะระบุผลการออกเสียงลงคะแนนลับทั้งหมด และรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนบัตรลงคะแนนที่สมาชิกรับไป จำนวนบัตรที่ออกเสียงลงคะแนน ไม่ออกเสียงลงคะแนน บัตรเสีย และบัตรที่ไม่ประสงค์เลือกผู้ใด
- ต้องมีลายชื่อกรรมการตรวจนับคะแนนทุกคน

การตั้งกรรมการตรวจนับคะแนน

๑. กรณีออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผย - ข้อบังคับฯ ข้อ ๖๗ วรรคสี่ กำหนดให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้ตรวจนับคะแนน จึงไม่ต้องตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นกรรมการตรวจนับคะแนน
๒. กรณีออกเสียงลงคะแนนลับ - ข้อบังคับฯ ข้อ ๖๘ วรรคท้าย กำหนดให้ประธานของที่ประชุมเชิญสมาชิกในที่ประชุมไม่น้อยกว่า ๕ คน เป็นกรรมการตรวจนับคะแนน ซึ่งโดยปกติจะตั้งกรรมการตรวจนับคะแนน จำนวน ๖ คน

หลักการตั้งสมาชิกวุฒิสภาเพื่อเป็นกรรมการตรวจนับคะแนน

๑. ไม่มีส่วนได้เสีย
๒. มีสัดส่วนระหว่างหญิง - ชาย และที่มาของสมาชิกทั้งที่มาจากการสรรหา และการเลือกตั้งในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน
๓. ความสนใจ
๔. สุขภาพ
๕. กรรมการสำรอง

การทำลายบัตรออกเสียงลงคะแนนลับ

กรณีที่มีการออกเสียงลงคะแนนลับ ข้อบังคับฯ ข้อ ๗๑ วรรคสอง กำหนดว่า ให้ประธานของที่ประชุมสั่งให้เจ้าหน้าที่ทำลายบัตรออกเสียงลงคะแนน ซึ่งในทางปฏิบัติก่อนที่จะมีการทำลายบัตรออกเสียงลงคะแนนลับ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปจะตรวจสอบความถูกต้องทางธุรการแล้วจึงขออนุมัติ ตั้งคณะกรรมการทำลายบัตรออกเสียงลงคะแนนลับ

ชุมชนนักปฏิบัติสำนักการประชม
“การสนับสนุนที่ประชุมวุฒิสภาในการออกเสียงลงคะแนนลับ”
ณ ห้องประชุม ๒๗๐๒ อาคารสุขประพฤติ
วันศุกร์ที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๒ เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๒.๓๐ นาฬิกา

การออกเสียงลงคะแนน

ในการประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณาเรื่องต่างๆ นั้น ในกรณีเรื่องใดจำเป็นต้องหาข้อยุติในทางใดทางหนึ่ง ภายหลังจากการอภิปรายสิ้นสุดลงแล้วประธานก็จะถามความเห็นของที่ประชุม โดยขอให้ที่ประชุมลงมติ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการออกเสียงลงมติเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่มีการดำเนินการในที่ประชุมสภา ทั้งนี้ เพื่อให้ที่ประชุมได้ข้อสรุปหรือข้อยุติในเรื่องที่ที่ประชุมพิจารณา ซึ่งในการลงมติของที่ประชุมในแต่ละครั้งจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่สำคัญตามที่รัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมกำหนดไว้ดังนี้

๑. ก่อนการลงมติในเรื่องใด การอภิปรายในเรื่องนั้นจะต้องสิ้นสุดลงก่อนการอภิปรายเรื่องใดเรื่องหนึ่งของที่ประชุมจะเป็นอันยุติลงเมื่อไม่มีสมาชิกผู้ใดมีความประสงค์จะอภิปรายต่อไป หรืออาจยุติลงเมื่อมีสมาชิกฯ คนใดคนหนึ่งเสนอญัตติให้ปิดการอภิปราย และมีผู้รับรองจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน โดยผู้เสนอญัตติขอปิดอภิปรายจะต้องไม่เสนอญัตติดังกล่าวในคราวเดียวกับการอภิปรายของตน และที่ประชุมเห็นชอบให้ปิดการอภิปรายโดยไม่มีสมาชิกผู้หนึ่งผู้ใดคัดค้าน นอกจากนี้การอภิปรายในเรื่องใดอาจยุติลงเมื่อประธานได้หารือที่ประชุมว่าสมควรยุติการอภิปราย เนื่องจากได้มีสมาชิกฯ อภิปรายแล้วเป็นจำนวนมากประเด็นหรือเนื้อหาสาระของเรื่องที่อภิปรายซ้ำซ้อนกับสมาชิกฯ ที่อภิปรายไปแล้ว หรือได้มีการใช้เวลาการอภิปรายในเรื่องนั้นนานพอควรแล้วประกอบกับมีเรื่องอื่น ๆ ที่ที่ประชุมวุฒิสภาจะต้องพิจารณาในการประชุมคราวนั้นอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งหากที่ประชุมเห็นด้วยตามข้อหารือของประธานวุฒิสภาดังกล่าวการอภิปรายก็เป็นอันยุติลงได้เช่นกัน

๒. ในการออกเสียงลงมติในเรื่องใดจะต้องมีสมาชิกอยู่ครบองค์ประชุม ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญจะกำหนดไว้ว่า การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญก็ตาม แต่จะคำนึงถึงแต่เฉพาะผลการออกเสียงลงมติโดยถือเอาแต่เฉพาะผลการลงมติดังเสียงข้างมากเพียงประการเดียวเป็นสำคัญ โดยไม่คำนึงถึงจำนวนสมาชิกที่มีอยู่ในห้องประชุมขณะลงมติไม่ได้ เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับองค์ประชุมของสภานิติบัญญัติในขณะลงมติไว้เป็นบรรทัดฐานแล้ว ตามคำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๕๑ ๓/๒๕๕๑ และ ๔/๒๕๕๑ ซึ่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญทั้ง ๓ ฉบับดังกล่าวได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญขององค์ประชุมไว้ว่า การประชุมสภาสามารถดำเนินการได้เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภา แต่ภายหลังเปิดการประชุมแล้ว ในขั้นตอนของการลงมติเรื่องใด ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการประชุมปรึกษาหารือของที่ประชุม องค์ประชุมจะต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ จะต้องต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาในขณะนั้น เพราะองค์ประชุมมิได้มีความหมายแต่เพียงว่าเมื่อมีสมาชิก

ลงชื่อมาประชุมครบและเปิดการประชุมแล้ว หลังจากนั้นสมาชิกจะอยู่ร่วมประชุมหรือไม่ก็ได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนสมาชิกในที่ประชุมอีกต่อไป หากเป็นเช่นนี้แล้ว ผลก็จะเป็นว่าหลังจากเปิดประชุม แม้จะมีสมาชิกอยู่ประชุมเพียงไม่กี่คนก็อาจลงมติและมีเสียงข้างมากได้ ซึ่งมีใช้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

ด้วยเหตุดังกล่าว ปัจจุบันก่อนการลงมติในเรื่องใด ๆ จะมีการตรวจสอบองค์ประชุมก่อน โดยประธานจะสั่งให้ตรวจสอบองค์ประชุมด้วยวิธีการให้สมาชิกเสียบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตน เพื่อจะได้ทราบว่าสมาชิกอยู่ครบองค์ประชุมหรือไม่ก่อนการลงมติ ทั้งนี้เพื่อให้การลงมติมีความถูกต้องสมบูรณ์ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

๓. สมาชิกคนหนึ่งมีสิทธิออกเสียงได้หนึ่งเสียง หลักเกณฑ์ในเรื่องนี้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ทั่วไปตามครรลองในระบอบประชาธิปไตย โดยทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน และให้ถือเอามติตามเสียงข้างมาก

เสียงข้างมากนั้น ในกรณีความเห็นของที่ประชุมมีสองฝ่ายให้หมายถึงจำนวนคะแนนเสียงฝ่ายที่มากกว่า และในกรณีความเห็นของที่ประชุมมีเกินกว่าสองฝ่ายให้หมายถึงจำนวนคะแนนเสียงฝ่ายที่มากที่สุด

เมื่อได้นับคะแนนเสียงเสร็จแล้ว ประธานของที่ประชุมจะประกาศมติต่อที่ประชุมทันที ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันประธานอาจจะออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด การออกเสียงชี้ขาดของประธานให้กระทำการเปิดเผย โดยจะให้เหตุผลหรือไม่ก็ได้

๔. การออกเสียงลงคะแนนเป็นเอกสิทธิ์

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๐ กำหนดว่า ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่ประชุมวุฒิสภา หรือที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใดในการแถลงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น หรือออกเสียงลงคะแนน ย่อมเป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใดมิได้ ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งทำให้สมาชิกใช้อำนาจตัดสินใจในการออกเสียงลงคะแนนได้อย่างเต็มที่ โดยมีต้องกังวลว่าจะเป็นการผิดกฎหมาย

ดังนั้น ในการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกในที่ประชุมไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาเรื่องใด ๆ หากสมาชิกออกเสียงลงคะแนนในทางใด ไม่ว่าจะเป็นการออกเสียงลงคะแนนเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ หรืองดออกเสียง ย่อมเป็นเอกสิทธิ์ของสมาชิกที่รัฐธรรมนูญให้รับรองคุ้มครอง ซึ่งบุคคลใดจะนำไปเป็นเหตุว่ากล่าวฟ้องร้องสมาชิกผู้นั้นในทางแพ่งหรือทางอาญามิได้

การออกเสียงลงคะแนนแบ่งได้เป็น ๒ กรณี คือ

๑. การออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผย โดยปกติการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกในที่ประชุมจะเป็นการออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผย ซึ่งจะทำให้รู้ว่าสมาชิกแต่ละคนออกเสียงลงคะแนนในทางใด เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยในเรื่องที่สภาพิจารณาอยู่ในขณะนั้น นอกจากนี้การออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผยทำให้ประชาชนโดยทั่วไปที่ติดตามการประชุมหรือติดตามผลการลงมติในเรื่องใด ๆ ของที่ประชุมย่อมสามารถทราบได้ว่าสมาชิกที่เป็นตัวแทนในเขตท้องที่ของตนได้ออกเสียงลงคะแนนอย่างไร เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับการลงคะแนนของสมาชิกที่ตนเองเลือกเข้าไปทำหน้าที่แทนตนในที่ประชุมสภา

การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยมีวิธีการปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานวุฒิสภากำหนด การลงคะแนนโดยใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนเป็นการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ทางการออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุม ถึงแม้ว่าต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมากในการติดตั้งเครื่องลงคะแนนและระบบการประมวลผล แต่ได้ผลคุ้มค่าเพราะทำให้การออกเสียงลงคะแนนในแต่ละครั้งมีความรวดเร็ว และมีความถูกต้องแม่นยำสูง เว้นแต่กรณีเครื่องลงคะแนนเกิดขัดข้อง

๒) ยกมือขึ้นพันศีรษะพร้อมกับแสดงบัตรลงคะแนน ผู้เห็นด้วยให้แสดงบัตรลงคะแนนสีน้ำเงิน ผู้ไม่เห็นด้วยให้แสดงบัตรลงคะแนนสีแดง ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้แสดงบัตรลงคะแนนสีขาว โดยบัตรลงคะแนนดังกล่าว ให้สมาชิกลงลายมือชื่อและหมายเลขประจำตัวสมาชิกกำกับไว้ด้วย

โดยปกติจะมีการเตรียมบัตรลงคะแนนทั้ง ๓ สี ไว้ให้กับสมาชิกทุกครั้งที่มีการประชุม ดังนั้น ในการลงมติคราวใดถ้ามีการกำหนดให้มีการลงคะแนนโดยแสดงบัตรลงคะแนน เจ้าหน้าที่จะแจกบัตรลงคะแนนให้กับสมาชิกที่อยู่ในห้องประชุมทุกคน ต่อจากนั้นสมาชิกก็จะลงชื่อและหมายเลขประจำตัวของตนไว้ในบัตรที่ตนประสงค์จะใช้ลงคะแนน และออกเสียงลงคะแนนโดยชูบัตรขึ้นเหนือศีรษะได้ทันที ต่อจากนั้นประธานวุฒิสภาจะสั่งให้เจ้าหน้าที่ไปรับบัตรจากสมาชิกมาเพื่อดำเนินการตรวจนับคะแนนต่อไป

๓) เรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษร ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายคนตามวิธีที่ประธานของที่ประชุมกำหนด

๔) วิธีการอื่นใดซึ่งที่ประชุมเห็นสมควรเฉพาะกรณี

กรณีเครื่องออกเสียงลงคะแนนเสีย และมีผู้เสนอให้ใช้วิธีการลงคะแนนด้วยการยกมือ สำนักการประชุมจะเตรียมการสำรอง ด้วยการจัดเจ้าหน้าที่นิติกรประจำลือคตำแหน่งที่นั่งตามที่กำหนดไว้ในห้องประชุม เพื่อนับคะแนนสมาชิกก่อนส่งผลไปยังผู้อำนวยการสำนักการประชุม เลขธิการและประธานวุฒิสภาตามลำดับ

ภายหลังการออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผยเสร็จสิ้นแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการออกเสียงลงคะแนนโดยวิธีใด หลังจากนั้นจะต้องมีการเปิดเผยผลของการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกวุฒิสภาแต่ละคน ทั้งนี้ ตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๖ วรรคสี่ ได้กำหนดไว้ ซึ่งประธานวุฒิสภาต้องจัดให้มีการบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกวุฒิสภาแต่ละคน และเปิดเผยบันทึกดังกล่าวไว้ในที่ที่ประชาชนเข้าไปตรวจสอบได้ โดยเลขธิการวุฒิสภาจัดทำบันทึกการออกเสียงลงคะแนนสมาชิกวุฒิสภาแต่ละคน และเปิดเผยบันทึกการออกเสียงลงคะแนนไว้ ณ สำนักงานเลขธิการวุฒิสภา เพื่อให้ประชาชนเข้าไปตรวจสอบได้ต่อไป ซึ่งสำนักงานรายงานการประชุมและชวเลขจะเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการในส่วนนี้

วิวัฒนาการของการออกเสียงลงคะแนนในรัฐสภาไทย มีตั้งแต่การให้แยกออกไปยื่นกันคนละฝั่งของห้องประชุม การใช้เบี้ย (หอย) ในการลงคะแนน การใช้ชิปส์ ในการลงคะแนน จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๓๘ จึงมีการนำเครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ในการประชุมโดยให้สมาชิกใช้บัตรเสียงในช่องประจำที่นั่งเพื่อลงมติ

๒. การออกเสียงลงคะแนนลับ

การออกเสียงลงคะแนนลับ คือ การออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกในที่ประชุมสภาที่ไม่แสดงให้ปรากฏว่าสมาชิกแต่ละคนที่ใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน ได้ออกเสียงลงคะแนนในทางใด

การใช้คูหาเพื่อลงคะแนนลับของสมาชิกวุฒิสภาในห้องประชุมเริ่มมีขึ้นในสมัยวุฒิสภาเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๓ เนื่องจากมีการตั้งข้อสังเกตจากสมาชิกวุฒิสภาว่าการลงคะแนนของสมาชิกไม่เป็นความลับ

การออกเสียงลงคะแนนลับอาจเกิดขึ้นได้ ๓ กรณี

๑. เมื่อสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคนขอให้กระทำการลับ จึงให้ลงคะแนนลับ แต่ถ้ามีสมาชิกคัดค้านและมีผู้รับรองมากกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกในที่ประชุมวุฒิสภาก็ให้ลงคะแนนโดยเปิดเผย

ดังนั้น ในการพิจารณาไม่ว่าเรื่องใด ๆ ในที่ประชุมสภา ถ้าการพิจารณาในเรื่องนั้นจะต้องมีการลงมติ สมาชิกอาจเสนอญัตติขอให้ลงคะแนนลับได้ หากสมาชิกเห็นว่าการลงคะแนนในเรื่องนั้น ไม่สมควรให้รู้ว่าสมาชิกแต่ละคนออกเสียงลงคะแนนในทางใด

๒. การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด ทั้งนี้ เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคห้า ที่กำหนดว่า “การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด ให้กระทำเป็นการลับ”

อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาในการเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งต่าง ๆ นั้น มีทั้งกรณีรัฐธรรมนูญกำหนดและตามที่กฎหมายอื่นกำหนด

กรณีที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจในการเลือกหรือให้ความเห็นชอบบุคคลให้ดำรงตำแหน่งใด ได้แก่ตำแหน่งดังต่อไปนี้

(๑) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๔ คน รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๖ กำหนดให้วุฒิสภามีมติให้ความเห็นชอบผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ และสาขา รัฐศาสตร์ ตามที่คณะกรรมการสรรหาเสนอสาขละ ๒ คน ซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสมเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ในการให้ความเห็นชอบของวุฒิสภาให้ใช้วิธีการออกเสียงลงคะแนนลับ

(๒) คณะกรรมการการเลือกตั้ง จำนวน ๕ คน รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๑ (๔) กำหนดให้วุฒิสภามีมติให้ความเห็นชอบผู้ที่มีคุณสมบัติสมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้ง ตามที่คณะกรรมการสรรหาเสนอ จำนวน ๓ คน และตามที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาสรรหา จำนวน ๒ คน ซึ่งการให้ความเห็นชอบของวุฒิสภาต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ

(๓) ผู้ตรวจการแผ่นดิน รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๓ ประกอบกับมาตรา ๒๐๖ กำหนดให้วุฒิสภามีมติให้ความเห็นชอบผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อตามที่คณะกรรมการสรรหาเสนอ จำนวน ๓ คน ซึ่งการให้ความเห็นชอบของวุฒิสภาให้ใช้วิธีลงคะแนนลับ

(๔) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จำนวน ๙ คน รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๖ ประกอบกับมาตรา ๒๐๖ กำหนดให้วุฒิสภามีมติให้ความเห็นชอบผู้ที่คณะกรรมการสรรหาเสนอ โดยวิธีลงคะแนนลับ

(๕) เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยประธานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นผู้เสนอ ผู้ที่สมควรดำรงตำแหน่ง เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ต่อวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ ซึ่งการให้ความเห็นชอบของวุฒิสภาต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ตามมาตรา ๑๒๖ ของรัฐธรรมนูญ

(๖) กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวน ๗ คน รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ ประกอบกับมาตรา ๒๐๖ กำหนดให้วุฒิสภามีมติให้ความเห็นชอบผู้ที่คณะกรรมการสรรหาเสนอ โดยวิธีลงคะแนนลับ

(๗) ผู้ว่ากรรมการตรวจเงินแผ่นดิน รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ ประกอบกับมาตรา ๒๐๖ กำหนดให้วุฒิสภามีมติให้ความเห็นชอบผู้ที่คณะกรรมการสรรหาเสนอ โดยวิธีลงคะแนนลับ

(๘) อัยการสูงสุด รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคสาม กำหนดให้การแต่งตั้งและการให้อัยการสูงสุดพ้นจากตำแหน่งต้องเป็นไปตามมติของคณะกรรมการอัยการ และได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภา ในการให้ความเห็นชอบของวุฒิสภาต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ตามมาตรา ๑๒๖ ของรัฐธรรมนูญ

(๙) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน จำนวน ๗ คน รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ ประกอบกับมาตรา ๒๐๖ กำหนดให้วุฒิสภามีมติให้ความเห็นชอบผู้ที่คณะกรรมการสรรหาเสนอ โดยวิธีการลงคะแนนลับ

(๑๐) ประธานศาลปกครองสูงสุด รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๕ กำหนดว่าการแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครอง ให้ดำรงตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุดนั้น ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง และวุฒิสภา ตามลำดับ ซึ่งการให้ความเห็นชอบของวุฒิสภาต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ตามมาตรา ๑๒๖ ของรัฐธรรมนูญ

(๑๑) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๔ กำหนดว่าการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันนิติศาสตร์ และผู้ทรงคุณวุฒิในการบริหารราชการแผ่นดินเป็นตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ซึ่งต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนตุลาการศาลปกครองสูงสุด ทั้งหมดต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง และได้รับความเห็นชอบของวุฒิสภา ซึ่งในการให้ความเห็นชอบของวุฒิสภาต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ตามมาตรา ๑๒๖ ของรัฐธรรมนูญ

(๑๒) กรรมการตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้รับเลือกจากวุฒิสภา จำนวน ๒ คน ตามมาตรา ๒๒๖ (๓) ของรัฐธรรมนูญ โดยศาลปกครองสูงสุดจะแจ้งต่อวุฒิสภา เพื่อให้วุฒิสภาดำเนินการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๖ คน เพื่อให้วุฒิสภาลงมติเลือกให้เหลือ ๒ คน ซึ่งในการลงมติเลือกของวุฒิสภา ต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ตามมาตรา ๑๒๖ ของรัฐธรรมนูญ

(๑๓) กรรมการตุลาการศาลยุติธรรมผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๒ คน ซึ่งไม่เป็นข้าราชการตุลาการ ได้รับเลือกจากวุฒิสภา ตามมาตรา ๒๒๑ (๓) ของรัฐธรรมนูญ โดยศาลปกครองสูงสุดจะแจ้งต่อวุฒิสภา เพื่อให้วุฒิสภาดำเนินการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๔ คน เพื่อให้วุฒิสภาลงมติเลือกให้เหลือ ๒ คน ซึ่งในการลงมติเลือกของวุฒิสภาต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ตามมาตรา ๑๒๖ ของรัฐธรรมนูญ

กรณีกฎหมายอื่นกำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจในการเลือกหรือให้ความเห็นชอบบุคคลดำรงตำแหน่ง ได้แก่ตำแหน่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (๑) เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- (๒) เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
- (๓) กรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินผู้ทรงคุณวุฒิ
- (๔) กรรมการ ป.ป.ท. ผู้ทรงคุณวุฒิ
- (๕) กรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.)
- (๖) กรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.)

อนึ่ง ตำแหน่งตาม (๑) ถึง (๕) วุฒิสภากจะออกเสียงลงมติให้ความเห็นชอบ ส่วน (๖) และ (๗) วุฒิสภากจะออกเสียงลงคะแนนเลือก ซึ่งจะกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ตามมาตรา ๑๒๖ ของรัฐธรรมนูญ

๓. การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

เมื่อผู้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภา ขอให้ถอดถอนบุคคลใดออกจากตำแหน่ง เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับคำร้อง ประธานวุฒิสภากจะส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไต่สวนโดยเร็ว

ถ้าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าข้อกล่าวหาใดไม่มีข้อมูลให้ข้อกล่าวหาเป็นอันตกไป แต่ถ้าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีมติว่าข้อกล่าวหาใดมีมูลให้ประธานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งรายงานเอกสารพร้อมความเห็นเพื่อให้วุฒิสภาพิจารณา มีมติถอดถอนต่อไป ซึ่งในการออกเสียงลงคะแนนต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ตามมาตรา ๒๗๔ ของรัฐธรรมนูญ

การออกเสียงลงคะแนนลับมีวิธีปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานวุฒิสภากกำหนด (โดยไม่ปรากฏรายชื่อผู้ออกเสียงลงคะแนน แต่จะปรากฏเฉพาะผลการออกเสียงลงคะแนน)

(๒) เขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษใส่ซองที่เจ้าหน้าที่จัดให้ ผู้เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมายถูก (✓) ผู้ไม่เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมายกากบาท (×) ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้เขียนเครื่องหมายวงกลม (○)

(๓) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมวุฒิสภาเห็นสมควรเฉพาะกรณี

การออกเสียงลงคะแนนลับตาม (๑) ให้ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนได้จนกว่าประธานของที่ประชุมจะได้สั่งปิดการออกเสียงลงคะแนน

เมื่อจะมีการออกเสียงลงคะแนนลับตาม (๒) ให้สมาชิกนั่งลงในที่ที่จัดไว้ และให้ประธานของที่ประชุมสั่งให้เจ้าหน้าที่แจกกระดาษและซองให้แก่สมาชิกทุกคน และเมื่อสมาชิกเขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษใส่ซองแล้ว ให้ประธานของที่ประชุมสั่งให้เจ้าหน้าที่ไปรับมาเพื่อส่งให้แก่กรรมการตรวจนับคะแนนดำเนินการต่อไป และในการตรวจนับคะแนนให้ประธานของที่ประชุมเชิญสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าคนเป็นกรรมการตรวจนับคะแนน

โดยปกติหากที่ประชุมวุฒิสภากจะต้องเลือก แต่งตั้ง ให้ความเห็นชอบ ให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด ประธานของที่ประชุมมักจะใช้วิธีตามข้อ ๒ หรือวิธีตามข้อ ๓ แล้วแต่ความเหมาะสม เว้นแต่กรณีแต่งตั้งหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดเพียงตำแหน่งเดียว ประธานของที่ประชุมมักจะกำหนดให้ใช้วิธีตามข้อ ๑ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นวิธีที่สะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลาและสามารถแสดงผลการออกเสียงลงคะแนนได้ในทันทีโดยไม่ปรากฏรายชื่อผู้ออกเสียงลงคะแนน

วิธีปฏิบัติในการออกเสียงลงคะแนนลับในที่ประชุมวุฒิสภา
และที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรใช้แนวทางเดียวกัน

การเตรียมการในการออกเสียงลงคะแนนลับ

ในกรณีที่การประชุมวุฒิสภาจะต้องมีการออกเสียงลงคะแนนลับ สิ่งที่ต้อง
จัดเตรียม มีดังนี้

๑. บุคลากร ได้แก่ การจัดสรรภาระหน้าที่ให้บุคลากรในสำนักรับผิดชอบ โดย
การออกคำสั่งสำนักเพื่อแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ควบคุมเอกสารลับ และรับผิดชอบบัตรออกเสียงลงคะแนน
รวมตลอดถึงการซักซ้อมทำความเข้าใจกระบวนการและรูปแบบการออกเสียงลงคะแนนลับเพื่อสามารถ
อำนวยความสะดวกแก่สมาชิกในระหว่างการประชุมได้อย่างถูกต้อง และเรียบร้อย

อนึ่ง บุคลากรยังรวมไปถึงการกำหนดสมาชิกวุฒิสภาที่จะร่วมกันเป็นกรรมการ
ตรวจนับคะแนนตามข้อบังคับด้วย

๒. เอกสาร ได้แก่ การจัดเตรียมบัตรออกเสียงลงคะแนนลับ และใบรายงานผล
การออกเสียงลงคะแนน

๓. สถานที่ คือ ห้องประชุมวุฒิสภา และรวมตลอดถึงการจัดวางอุปกรณ์ที่
เกี่ยวข้องกับการออกเสียงลงคะแนนลับ เช่น หีบหย่อนบัตรลงคะแนน กระดานเขียนคะแนน จอแอล
ซีดีโปรเจคเตอร์ เป็นต้น

การเตรียมบัตรออกเสียงลงคะแนน

๑. บัตรออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผย

ในกรณีที่ประชุมจะต้องออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผยตามข้อบังคับฯ ข้อ
๖๗ (๒) สิ่งที่ต้องจัดเตรียม มีดังนี้

๑. บุคลากร ได้แก่ การกำหนดตัวเจ้าหน้าที่ที่อยู่ประจำสื่อเพื่อการแจกและเก็บ
บัตรออกเสียงลงคะแนน และเจ้าหน้าที่ตรวจนับคะแนน

๒. เอกสาร ได้แก่ การจัดเตรียมบัตรออกเสียงลงคะแนน และใบรายงานผลการ
ออกเสียงลงคะแนน

๓. สถานที่ คือ ห้องประชุมวุฒิสภา และรวมตลอดถึงการจัดวางอุปกรณ์ที่
เกี่ยวข้องกับการออกเสียงลงคะแนน

องค์ประกอบและลักษณะ

๑.๑ บัตรออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผย ๑ ชุด ประกอบด้วยบัตรออกเสียง
ลงคะแนน ๓ สี คือ สีน้ำเงิน สีแดง และสีขาว

๑.๒ บนบัตรออกเสียงลงคะแนนแต่ละสี จะมีรายละเอียดดังนี้

ก. ตราประจำส่วนราชการอยู่มุมบนด้านซ้าย

ข. ชื่อบัตรออกเสียงลงคะแนน สีน้ำเงินจะเป็นกรณีเห็นด้วย

สีแดง จะเป็นกรณีไม่เห็นด้วย สีขาวจะเป็นกรณีไม่ออกเสียง

ค. ลายมือชื่อ และหมายเลขประจำตัวสมาชิกที่ออกเสียงลงคะแนน

๒. บัตรออกเสียงลงคะแนนลับ

องค์ประกอบและลักษณะ

- บัตรออกเสียงลงคะแนนลับ จะมีรายละเอียดดังนี้

ก. ตราประจำส่วนราชการอยู่ตรงมุมบนด้านซ้าย

ข. ชื่อบัตรออกเสียงลงคะแนนลับ ว่าเป็นการออกเสียงลงคะแนนลับเพื่อการใด เช่น บัตรออกเสียงลงคะแนนลับให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งอัยการสูงสุด เป็นต้น

ค. ตรงกึ่งกลางบัตรจะมีคำชี้แจงในการออกเสียงลงคะแนน เช่น

โปรดทำเครื่องหมายลงถูก (✓) ในช่องสี่เหลี่ยม (□)

- ให้ความเห็นชอบ ให้เขียนเครื่องหมายถูก (✓)

- ไม่ให้ความเห็นชอบ ให้เขียนเครื่องหมายกากบาท (X)

- ไม่ออกเสียง ให้เขียนเครื่องหมายวงกลม (O)

หรือโปรดทำเครื่องหมาย ถูก (✓) ลงในช่องสี่เหลี่ยม (□) ไม่เกิน ๓ คน

ง. ในบัตรออกเสียงลงคะแนนจะปรากฏรายชื่อบุคคลผู้ได้รับการเสนอรายชื่อทั้งหมด โดยมีช่องสี่เหลี่ยม (□) อยู่หน้ารายชื่อบุคคลเหล่านั้น

จ. มุมล่างด้านขวาจะระบุส่วนราชการที่รับผิดชอบ ซึ่งก็คือ สำนักงานการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ข้อสังเกต

ในบัตรออกเสียงลงคะแนนลับ จะไม่ปรากฏที่สำหรับให้สมาชิกลงลายมือชื่อและหมายเลขสมาชิกกำกับ เนื่องจากเป็นการออกเสียงลงคะแนนลับ ซึ่งจะต้องไม่ปรากฏผลการออกเสียงลงคะแนนว่สมาชิกคนใดลงคะแนนว่อย่างไร

๓. ใบรับบัตรออกเสียงลงคะแนนลับ

เพื่อให้การควบคุมบัตรออกเสียงลงคะแนนลับเป็นไปโดยเรียบร้อย และสามารถตรวจสอบความถูกต้องและใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบได้ ในการแจกบัตรออกเสียงลงคะแนลับสำนักงานการประชุมจึงได้จัดให้มีหลักฐานเพื่อแสดงว่าสมาชิกผู้ใดเป็นผู้รับบัตรออกเสียงลงคะแนลับไปบ้าง โดยการเซนต์ชื่อรับบัตรออกเสียงลงคะแนลับ โดยด้านหน้าของซองใส่บัตรออกเสียงลงคะแนลับจะมีใบรับบัตรออกเสียงลงคะแนลับ ซึ่งเมื่อสมาชิกได้รับบัตรออกเสียงลงคะแนลับ สมาชิกต้องลงลายมือชื่อและหมายเลขสมาชิกกำกับในใบรับบัตรออกเสียงลงคะแนลับนั้น เพื่อเจ้าหน้าที่จะได้ใช้เป็นหลักฐานยืนยันความถูกต้องต่อไป

๔. ใบรายงานผลการออกเสียงลงคะแนนลับ

หลังจากคณะกรรมการตรวจนับคะแนนเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะต้องบันทึกผลการออกเสียงลงคะแนนลงในใบรายงานผลการออกเสียงลงคะแนนลับ ซึ่งส่วนประกอบดังนี้

๔.๑ ชื่อผลการออกเสียงลงคะแนนลับว่าเป็นการออกเสียงลงคะแนนลับเพื่อการใด

๔.๒ ผลการออกเสียงลงคะแนนทั้งหมด และผลการออกเสียงลงคะแนนที่ถือเป็นมติของที่ประชุม รวมตลอดถึงจำนวนคะแนนเสียงที่กฎหมายหรือรัฐธรรมนูญฯ ในเรื่องนั้น ๆ กำหนดว่าต้องได้คะแนนเสียงถึงเท่าใดจึงจะถือเป็นมติของที่ประชุมวุฒิสภา

๔.๓ ชื่อและลายมือชื่อของกรรมการตรวจนับคะแนนทุกคน

๔.๔ รายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนบัตรลงคะแนนที่สมาชิกรับไป จำนวนบัตรที่ออกเสียงลงคะแนน จำนวนบัตรที่ไม่ออกเสียงลงคะแนน จำนวนบัตรเสีย และจำนวนบัตรที่ไม่ประสงค์เลือกผู้ใด รวมตลอดถึงวันที่ที่ออกเสียงลงคะแนน

๔.๕ ส่วนราชการผู้รับผิดชอบ ซึ่งก็คือ สำนักการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

กรรมการทุกท่านจะต้องลงลายมือชื่อก่อนที่จะส่งผลให้ประธานวุฒิสภาประกาศ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ต้องติดตามให้กรรมการได้ลงลายมือชื่ออย่างครบถ้วนทุกครั้ง ภายหลังจากนับคะแนนเสร็จสิ้น

๕. การตั้งกรรมการตรวจนับคะแนน

๕.๑ กรณีออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผย

โดยที่ข้อบังคับฯ ข้อ ๖๗ วรรคสี่กำหนดว่าในการออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยตาม (๒) (คือการออกเสียงลงคะแนนโดยวิธีแสดงบัตรออกเสียงลงคะแนนเป็นสีๆ) ให้ประธานของที่ประชุมสั่งให้เจ้าหน้าที่ไปรับบัตรออกเสียงลงคะแนนจากสมาชิกเพื่อดำเนินการตรวจนับคะแนนต่อไป ดังนั้น การออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผยเจ้าหน้าที่จึงเป็นผู้ตรวจนับคะแนนโดยไม่ต้องตั้งสมาชิกในที่ประชุมเป็นกรรมการตรวจนับคะแนน เว้นแต่ในกรณีที่สมาชิกในห้องประชุมเสนอความเห็นให้ตั้งสมาชิกในห้องประชุมเป็นกรรมการตรวจนับคะแนน และที่ประชุมมีมติเห็นชอบด้วย

๕.๒ กรณีออกเสียงลงคะแนนลับ

โดยที่ข้อบังคับฯ ข้อ ๖๘ วรรคสามตอนท้าย กำหนดว่าในการตรวจนับคะแนนให้ประธานของที่ประชุมเชิญสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าคนเป็นกรรมการตรวจนับคะแนน ดังนั้น เมื่อมีกรณีต้องออกเสียงลงคะแนนลับ ประธานของที่ประชุมจะต้องเชิญสมาชิกในที่ประชุมเพื่อเป็นกรรมการตรวจนับคะแนน ตามข้อบังคับฯ ซึ่งปกติจะตั้งกรรมการตรวจนับคะแนนจำนวน ๖ คน โดยมีหลักที่ต้องคำนึง ดังนี้

๕.๑ กรรมการจะต้องไม่มีส่วนได้เสียหรือเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะออกเสียงลงคะแนน เช่น จะต้องไม่เป็นกรรมการตรวจสอบประวัติ ความประพฤติและพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ

๕.๒ ต้องมีสัดส่วนระหว่างสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งและสรรหาใน สัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

๕.๓ ต้องมีสัดส่วนระหว่างหญิงและชายที่ใกล้เคียงกันเพื่อให้สอดคล้องกับ บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ

๕.๔ ต้องคำนึงถึงความสนใจของสมาชิกที่จะเลือกเป็นกรรมการ เช่น อยู่ร่วมการ ประชุมโดยตลอดหรือไม่ ในอดีตเคยให้ความร่วมมือหรือไม่ เป็นต้น

๕.๕ ต้องคำนึงถึงสุขภาพ ภาวะทางร่างกาย ความคล่องแคล่วว่องไวและความ รอบคอบของกรรมการ

๕.๖ ต้องมีการตั้งกรรมการตรวจนับคะแนนสำรองเป็นจำนวนหนึ่ง เพื่อมีกรณี ที่ กรรมการที่กำหนดตัวบุคคลไว้แล้วไม่อยู่ในห้องประชุม หรือไม่พร้อมจะทำหน้าที่กรรมการตรวจนับ คะแนนได้

๖. การทำลายบัตรออกเสียงลงคะแนน

โดยที่ข้อบังคับฯ ข้อ ๗๓ วรรคสอง กำหนดว่า ถ้าได้ประกาศมติต่อที่ประชุม วุฒิสภา จากผลการออกเสียงลงคะแนน ด้วยวิธีการข้อ ๖๘ (๒) แล้ว ให้ประธานของที่ประชุมสั่งให้ เจ้าหน้าที่ทำลายบัตรออกเสียงลงคะแนนนั้นด้วย

ดังนั้น เมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนน และประธานของที่ประชุมได้ประกาศ ผลการออกเสียงลงคะแนนแล้ว ประธานของที่ประชุมจะเป็นผู้สั่งให้เจ้าหน้าที่ทำลายบัตรออกเสียง ลงคะแนนฉบับนั้น ซึ่งก่อนที่จะมีการทำลายบัตรออกเสียงลงคะแนนฉบับ กลุ่มงานบริหารทั่วไป จะทำ การตรวจสอบความถูกต้องทางธุรการก่อน จากนั้นจึงเสนอขออนุมัติต่อเลขาธิการวุฒิสภาตั้ง คณะกรรมการทำลายบัตรออกเสียงลงคะแนนฉบับ โดยมีผู้อำนวยการสำนักการประชุมเป็นประธาน และมีเจ้าหน้าที่ของสำนัก ๒-๓ คน เป็นกรรมการเพื่อดำเนินการทำลายบัตรต่อไป